

Een wereld in mutatie

Nick Ervinck in Rodez

De werken die Nick Ervinck presenteert in dit schitterende archeologische museum te Rodez zullen zeker niet onopgemerkt voorbij gaan. Hoewel zij duidelijk vertrekken vanuit een gesprek met het verleden, problematiseren zij vooral het heden en de toekomst als aspecten van ons leven die hun vanzelfsprekend karakter verloren hebben. Terwijl het museum altijd in staat is geweest een consensus te ontwikkelen over onze westerse traditie en geschiedenis, stelt deze kunstenaar de vraag wat er vandaag, vlak vóór onze ogen, in de hele wereld gebeurt onder de vorm van diepgaande processen van mutatie en transformatie. Of heel pregnant gezegd: alle artistieke potentie die deze kunstenaar in zich draagt schudt essentiële kenmerken van het traditioneel menszijn duchtig door elkaar.

Op niveau 3, waar de rondleiding begint, presenteert Nick Ervinck ESAVOBOR, een sculptuur die bol staat van museale en historische verwijzingen. Op het eerste zicht verwijst deze buitengewone compositie naar gebroken fragmenten van een Romeinse vaas die weer in elkaar kunnen worden gezet. Men kan zich natuurlijk afvragen of de vaas ooit nog in volledig gerestaureerde staat zal te zien zijn, goed wetende dat de archeoloog in ons het als zijn heilige plicht voelt het verleden zo nauwkeurig mogelijk te ensceneren en te interpreteren. Een dergelijke situatie waarschuwt er ons in ieder geval voor dat wij gedurende vele momenten van ons leven gedoemd zijn te leven met werelden van onvolledigheid die in een staat van voortdurende reconstructie verkeren, een wereld die de kunstenaar dadelijk herkent als de zijne. Maar tevens is het duidelijk dat hier achter de schermen ook een robot of een transformator kunnen opduiken, wachtend op het juiste moment om te metamorfoser en onverwacht toe te slaan. Waar we hier mee geconfronteerd worden is een fase van liminaal bewustzijn, van een mogelijke en dus steeds dreigende overgang, dat wil zeggen een ononderbroken aanwezigheid en spanning van het nieuwe en het onverwachte. Stelt een transformator als deze gewoon de eeuwige overgangen voor die wij als mensen nu eenmaal meemaken, of moeten wij ons eerder afvragen naar hoeveel onbekende werelden en onontdekte energievelden wij als geüpgrade hominiden ooit zullen reizen?

Een gevolg van zo'n tegenstrijdige situatie is verderop te zien in EDHOLP, een schedel die net zo goed deel zou kunnen uitmaken van een rariteitenkabinet. Deze dubbelzinnige schedel wordt verlicht door een inwendig vuur, maar is aan de onderkant zwaar beschadigd. Ook hier rijst de vraag naar de mogelijke oorsprong van dit relict: is EDHOLP een archeologische vondst, het resultaat van een archaische rituele moord, een gedaante uit een parallelle wereld of een overblijfsel van een mutant? In ieder geval vormt EDHOLP een radicale uitdaging van ons verlangen om alles te kunnen begrijpen en om dit desoriënterende artefact toch in een taxonomisch geordende wereld te kunnen plaatsen. Wij kunnen dit bizarre hoofd nu wel beschouwen als een hybride, demonische of groteske uitgroei, maar deze benamingen lossen het probleem niet echt op. De oneindige mogelijkheden van 3D-printing in de nieuwe bioprinting technologie tonen reeds aan dat het printen van organen kan werken als een middel om de soort te verbeteren, de menselijke conditie minder kwetsbaar te maken en zo het soort leven te overleven waar we in feite niet om gevraagd hebben. De vraag is natuurlijk in hoeverre Eros ons ooit in staat zal stellen ons oude verlangen naar samensmelting met

anderen te ontwrichten en in hoeverre Thanatos het autonoom geworden individu in zijn nieuwe isolatie genegen zal blijven. Hoe lang zullen wij zelfs nog in dergelijke termen blijven denken en filosoferen, begrippen die ons denken zelf hebben gevormd? Zal in de nabije toekomst ons bio-geprint lichaam ons oud statuut van mens blijer of depressiever maken, emotioneel of integendeel steeds opgewekt, zeg maar opgepept? En binnen welke termijn zullen wij met een techno-versie van amygdala, slaapkwab of prefrontale cortex fluitend door het leven gaan?

Een verdieping lager treft de toeschouwer het drieluik ANONIVES, ANONOVES en ANONAVES aan, een geraffineerd baksteenspel dat wordt ervaren als een architectuur van bewegende lijnen, hier ingekaderd als waren het schilderijen. Ze doen denken aan de verbeelding die de kunstenaar begin de jaren 2000 voedde met bouwspelletjes als Simcity, met de puzzelstukjes van het Tetris-spel en de games met pixels. Deze dynamische lijnen laten zien hoe de oude Romeinse mozaïektegels in zaal 6 worden meegetrokken in een nieuwe uitwisseling van bouwstenen, zo glad als de golven van de zee. Terwijl bakstenen normaal worden gezien als deel van een starre, robuuste en betrouwbare wereld, ervaar je hier een vervreemdende vorm van leven die onze kijk op de wereld volledig verandert. Een bakstenen sculptuur zet zichzelf in beweging, wat altijd als solide werd ervaren krijgt een dynamische impuls, wat altijd een 'box' is geweest wordt nu een 'blob'.

De delicate tekenprocessen uit LINE MUTATION, een artistiek project dat de kunstenaar na aan het hart ligt, worden thans in al hun finesse ook in dit materiaal opgeroepen en vormen een vloeiend landschap. Deze experimenten met de dynamische lijn in dit soort baksteentekening mogen ons echter niet laten vergeten dat ook de mozaïeksteentjes uit de klassieke oudheid het voorwerp zijn geweest van een langdurig artistiek onderzoek naar innoverende materialen en technieken.

Daarnaast heeft het dynamische drieluik ook zijn plaats gevonden tussen twee meer antropomorfe figuren, RACHT en LAPIRSUB, een verwijzing naar de delicate buste van Julius Caesar in zaal 6 en de fascinerende ijzeren helm in zaal 10.

De aanblik van RACHT is een raadselachtige ervaring, want het is niet duidelijk of het hier om een nieuwe god, held of ridder gaat. Past dit personage bijzonder goed in een Gallo-Romeinse context, of doet het eerder denken aan de Vikingcultuur? Vervorming van het verleden in de handen van de kunstenaar die tijd en plaats naar believen manipuleert, een traditie in volle mutatie? Misschien is RACHT ook de bewaker van een onuitsprekelijke religieuze ervaring of de bewaker van verboden rituelen? Zeker valt hij ten prooi aan leegte en stilte, omdat essentiële delen van het beeld onvoltooid zijn gebleven. Een droombeeld dus, of een overgangfiguur die drempels bewaakt, tussen heden en verleden, lichaam en geest, kunstenaar en wetenschapper?

LAPIRSUB, een sculptuur die een paar meter verder staat, verscherpt deze dubbelzinnigheid nog. Zoals een van de vele cyborgkrijgers die Ervinck creëerde, neemt dit beeld het imposante en problematische karakter aan van veel van zijn nieuwe bustes. Vaak zijn deze cyborgs geïnspireerd op de verbeelding van science fiction en moderne manga en stralen ze nog steeds aspecten uit van robots, aliens en monsters, een zoete herinnering en tevens eerbetoon aan een kunstenaar als H.R. Giger. Maar ook vormen ontleend aan Inca- en Mayamaskers en juwelen zijn terug te vinden op de ongeveer honderd fragmenten die dit beeld uitmaken en die elk met de hand zijn bedrukt en geschuurd. LAPIRSUB bestaat uit een gemuteerd mechanisch skelet, bijeengehouden door verroeste stalen aderen, beschermd door een glanzend geel pantser, een van de vele complexe composities die het resultaat zijn van het gebruik van de nieuwste computersoftware en 3D-printtechnieken. Nogmaals, een verward en vervreemdend mensbeeld dat diepe twijfel zaait over onze dagelijkse ervaringen?

Tenslotte ontmoet je de kunstenaar ook nog op de binnenplaats van het museum, waar GARZGRIOLEJIF, een groot reliëf (120 x 240 cm) een verbluffend spel speelt met de ornamentele lijnen van de vele stenen kunstvoorwerpen die de prachtige binnenplaats Jouéry sieren. Hoe abstract dit werk ook is, men kan er zeker een tekening in herkennen, een visualisatie die beweging uitademt en aan de oerknal doet denken. Lijnen ontstaan en vergaan, op zoek naar een weg die, hoe dan ook, naar ons aards bestaan leidt. Zo vestigen zij de aandacht op de absolute veranderlijkheid van de lijn als meetkundig en epistemologisch proces, en dus ook op absolute onzekerheid en onbepaaldheid als existentieel traject. Dergelijke lijnen behoren ontegensprekelijk toe aan een kunstenaar die vanaf het begin van zijn carrière tussenwerelden heeft willen creëren, interfaces tussen ambacht en technologie, tussen digitale vormgeving en fysieke aanwezigheid. Lijnen muteren, net als de kleinste celstructuren en de grootste dromen en verlangens van de mens. Wat nog ontdekt en onthuld moet worden zijn de principes die aan het werk zijn, hier en elders, in al deze energievelden, in al deze nano- en macro-dimensies!

Spreekt de kunst van Nick Ervinck daarom over de geboorte van een nieuw type mens dat transhumaan wil worden en de mutatie ten volle wil beleven? Hoe dan ook, de huidige pandemie heeft duidelijk gemaakt dat de oude mens het moeilijk zal hebben om in zijn eentje te overleven, aangezien hij ramp na ramp over zich heen krijgt. EDHOLP toont aan dat Nick Ervinck's sculpturen rond de thema's SKIN MUTATION, PLANT MUTATION en HUMAN MUTATION een wetenschappelijke toekomst niet uitsluiten.